

El doctor Parés a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona

El doctor Ramon Parés s'incorporà a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona l'any 1988 com a membre numerari adscrit a la secció cinquena (Biologia), amb el perfil de zoologia, atès que encara no s'havia creat el de microbiologia, i va rebre la medalla número 16. El seu discurs d'ingrés, intítulat *Fluctuació de l'expressió gènica en la descendència clonal de procariotes en condicions selectives*, un tema molt innovador en aquella època, va ser contestat pel doctor Antoni Prevosti, catedràtic de genètica de la Universitat de Barcelona.

Conegut pels seus dots de comandament, així com per les seves iniciatives, per la diligència que tenia amb tot, i per les relacions que mantenia tant amb la societat civil com amb les institucions del país, reunia les qualitats idònies per presidir una institució d'una antiguitat que la feia venerable i que portava una prestigiosa herència que s'havia de preservar i adequar als temps. Per tot això, no fou gens estrany que, l'any 1995, se li proposés que es postulés com a president de l'Acadèmia, com a successor del senyor Freixa, professor de la Universitat Politècnica.

Va formar equip amb els doctors Manuel Puigcerver (físic), Manuel Font Altaba (geòleg) i Manuel Ballester (químic), tres personalitats de caràcter molt fort i d'idees molt clares. Acabats els quatre anys preceptius, li van demanar que es presentés a un segon mandat, en aquest cas el van acompanyar els doctors Rafel Foguet (químic), Josep Font (químic) i Joaquim Agulló (físic). Per tant, va presidir la Reial Acadèmica del 1995 al 2003.

El doctor Ramon Parés va demostrar que era la persona idònia per donar un impuls a la institució, tasca que ja havia estat començada en els anys precedents, però ell li va donar un nou ritme que s'ha mantingut en successives presidències. Una tasca gens fàcil, ja que la qüestió econòmica, com una llosa, sempre ha estat un escull difícil de superar, en part per l'escassa inquietud dels diferents governs per les qüestions culturals i científiques del país.

El tracte amb el personal de l'Acadèmia i de l'Observatori Fabra sempre va ser exquisit. Les secretàries diuen que hi anava cada matí i que, després de resoldre les qüestions del dia, els explicava temes relacionats amb la història de la ciència, amb l'astronomia, amb la meteorologia... Es veia que era un pou de coneixements i que gaudia compartint-los; alhora que moltes vegades feia demostracions de la traça que tenia amb el bricolatge, bo i demostrant que no sempre era excessivament prudent.

De les diverses actuacions que va dur a terme a la Reial Acadèmia durant la seva presidència, en destacaré dues de ben diferents.

1. L'ASTROLABI GÒTIC

A petició de la Reial Acadèmia (febrer del 1999) i amb l'autorització de l'Institut del Món Àrab, la Monnaie de París va fer quatre còpies facsímils de l'astrolabi carolingi que van arribar a Barcelona el juliol del 2001 —cal subratllar que l'astrolabi carolingi és l'astrolabi llatí més antic que es coneix, construït a Barcelona al segle x. Un exemplar és a la Reial Acadèmia (sala dels rellotges); un altre va ser lliurat al Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (Terrassa), institució amb la qual el doctor Parés estava molt vinculat des de feia molts anys; una altra còpia facsímil va anar al Museu Nacional de la Ciència i la Tecnologia de Madrid, i el quart es va enviar a l'Institut del Món Àrab de París.

2. EL CAS LAGASCA

El doctor Manuel Mariano Lagasca, nascut prop de Saragossa, va fer estudis eclesiàstics a Tarragona i va cursar medicina a la capital aragonesa, que va continuar a València i a Madrid, alhora que va ser un eminent botànic, un enamorat de la natura. Havia estat deixeble i col·laborador del prestigiós botànic Antoni Josep Cavanilles, que durant molts anys va ser director del Reial Jardí Botànic de Madrid, càrrec que també va ocupar Lagasca a la jubilació del primer. El 1819 va ser escollit com a membre corresponent de la Reial Acadèmica de Ciències i Arts de Barcelona. Per les seves idees liberals, es va exiliar a Londres, on va viure onze anys. Va acabar els seus dies a la Ciutat Comtal, acollit pel Bisbat de Barcelona, amb el qual tenia una gran relació, i, en morir, als seixanta-dos anys, es va fer càrrec del seu enterrament al cementiri del Poblenou (1839).

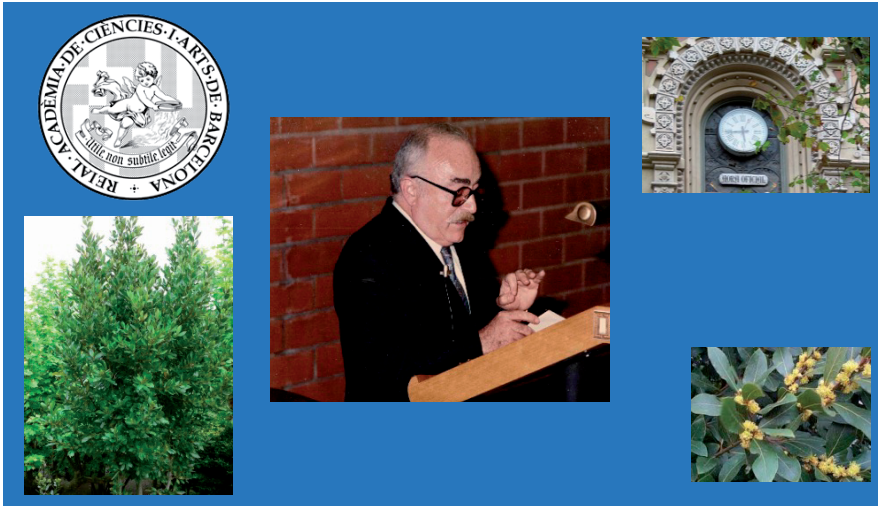
La Reial Acadèmia, sota la presidència de José Antonio Llobet i d'Agustín Yáñez (1852-1853), va voler fer-li un homenatge pòstum, que va consistir a posar una làpida de marbre de Carrara amb el bust de Lagasca esculpit i coronat amb

fulles de murtra i de la planta *Lagascae mollis*, que Cavanilles li havia dedicat en vida, obra esculpida pel saragossà Ponciano Ponzano. L'any 1995 el cadàver va ser reclamat, exhumat i traslladat al seu poble natal, Encinacorba.

Un bon dia, els serveis funeraris de l'Ajuntament de Barcelona van reclamar la taxa de conservació del mausoleu de Lagasca a la Reial Acadèmia, que òbviament no era conscient que existís aquest deute. La Junta Directiva, presidida per Ramon Parés, no va dubtar a posar-se al dia dels pagaments, alhora que va decidir que es fes una restauració de l'obra, i així es va fer el 2002. Sembla que el doctor Parés s'ho va prendre amb molt interès i va fer un seguiment exhaustiu de tot el procés.

MERCÈ DURFORT I COLL

Catedràtica de biologia cel·lular de la Universitat de Barcelona
Membre numerària de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona
Membre numerària de l'Institut d'Estudis Catalans

Deixar constància del pas d'una persona per una institució de gran tradició no sempre ha estat fàcil, però el doctor Ramon Parés i Farràs ho va aconseguir, no únicament per la seva presidència a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, sinó també per la seva tasca creativa en altres institucions que va dirigir. Aquí veiem el doctor Parés en un acte a la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona.

FONT: Composició de Mercè Durfort.

Mausoleu de Mariano Lagasca al cementiri del Poblenou, propietat de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

FONT: Google.

La Reial Acadèmia té una galeria de retrats dels presidents que han governat la institució des dels seus inicis. L'estil de les pintures varia segons l'època i el gust del retratat. El retrat del doctor Ramon Parés i Farràs va ser realitzat per l'eminent pintor Revello de Toro, i a mi em crida l'atenció un fet diferencial respecte als retrats dels altres presidents: sobre la toga blava, i cavalcant de l'espatlla esquerra, hi ha la insígnia que li van imposar en rebre el nomenament de doctor *honoris causa* de la Universitat de Nancy (França) el 1987. El 1998 en va ser nomenat acadèmic d'honor.

FONT: Pinacoteca de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

És tradició que, en acabar el curs acadèmic, la darrera Junta General se celebri a l'Observatori Fabra, on s'expliquen les activitats dutes a terme en les diferents seccions del centre. Prèviament, els acadèmics, juntament amb els seus acompanyants, es col·loquen a l'escalinata de la façana de l'edifici. Al centre de la primera fila hi ha el president, acompanyat o no pels membres del Consell Directiu.

FONT: Arxiu fotogràfic de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.